

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ (ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ)

Εν Ελλάδι Δραχ. 10
Εν Αλλοδαπή Δε. χρ. 10

Αρχεται από της πρώτης εκάστου
μηνός.

ΑΓΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Πασα αιτησις ἀφορώσα εἰς τὸ φύλλον ἀπευθύνεται
Πρὸς τὸν κ. Γ. Λαμπροδίνην διευθύνοντα
Ὁδὸς Ἰπποκράτους 5

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἀποδίδονται

ΟΡΓΑΝΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΩΝ ΗΘΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΛΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον ἄρθρον (ἡ σημασία τῆς μακεδονικῆς ἀμύνης). — Γ. Παῦλος Μελάς. — Δυτικὴ Μακεδονία. — Ἀγγέλματα καὶ θρύλοι. — Ἡ Αἴγυπτος καὶ ὁ σύγχρονος Ἑλληνισμός. — Τὰ ἐν Ἑλλάδι. — Τελευταῖαι εἰδήσεις. — Ἐπιφυλλίς (Δημοτικὰ ἄσματα τῆς Θράκης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ Γεωργίου Δ. Παχτίου).

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, τῇ 21 Ὀκτωβρίου 1904.

Δὲν γινώσκουμεν τοὺς φιλοπάτριδας Μακεδόνας, τοὺς ὀργανώσαντας τὴν ἀμυναν τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατὰ τῶν ἀποτροπαίων κακοῦργων, οἵτινες ἐκπηδῶσιν ἐκ Βουλγαρίας ὡς ἀπὸ κρησφύγετο ληστῶν καὶ δολοφόνων σπεύροντες τὴν φρίκην ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἀτυχεστάτην ἑλληνικὴν χώραν.

Ἀλλὰ τὸ ἐγγεῖρημα αὐτῶν εἶναι μέγα, ἐν-
εχει πολλοὺς κινδύνους καὶ δεῖται μεγίστης περιπέτειας ἅμα καὶ τόλμης, τῆς συνδρομῆς δὲ συγχρόνως τῆς ἐκθύμου τοῦ ἔθλου ἑλληνικῆς Γένους. Ἔως τοῦ νῦν σφαζόμενοι προεβόλομεν ὡς ἡμετέραν δικαιολογίαν τὸ ὅτι ἀναμένομεν τὴν δικαιοσύνην τῆς Εὐρώπης, τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν περιλαλήτων μεταρρυθμίσεων, τὸ κέρως τοῦτο τῆς Ἀμαλθείας, ὅπερ ὑπέσχετο ἡμῖν, ὅτι θὰ ἐπιχύσῃ ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐνομίας, ἀλλ' ὅπερ τρανώτατα ἀπεδείχθη ὡς ἐγκλείων τὰ φαρμακερώτερα δηλητήρια τῶν πολεμικῶν ἐρίδων καὶ ὅπισθεν τούτων τὸν ἰὸν τῶν κατακτητικῶν ἀντιζηλιῶν καὶ τῶν ἀρπακτικῶν τάσεων τῶν φιλελευθέρων εἰρηνευτῶν.

Ἐπὶ παιδικῇ ἀρελείᾳ θὰ κατηγορηθῶμεν οἱ Ἕλληνες προσπαθοῦντες νὰ ἀποκρύψωμεν, ὅτι ἡ ἀρξαμένη ἀμυνα τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Μακεδόνων ἐμφαίνει ἄλλο τι ἢ τὴν διάτορον καταγγελλίαν τοῦ ναυαγίου τῶν μεταρρυθμίσεων, ἄλλο τι ἢ τὴν καταδίነν τοῦ διπλωματικοῦ τούτου τεγνάρματος ὡς μεστοῦ ἀνείλκρινείας καὶ ψεύδους.

Πρῶτοι ἦδη οἱ Βούλγαροι ἐν τῇ θρασυτείᾳ καὶ τῇ ἀναιδεῖ πονηρίᾳ αὐτῶν ἤρχισαν καταγγέλλοντες ἡμᾶς ὡς ἀντιδρώντας κατὰ τοῦ εὐεργετικοῦ ἔργου τῶν μεταρρυθμίσεων, εἰμεθα δὲ βέβαιοι, ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῶν ὠραίων ἐπιχειρήσεων τῶν ληστρικῶν συμμοριῶν δὲν ἐστέρησαν, ὥστε νὰ μὴ εὐρεθῶσι φίλοι ἐν Εὐρώπῃ, ὅπως διασαλπίσωσι τὸ κακοῦργον ὁράσιον τῶν Ἑλλήνων τῆς Μακεδονίας, μετ' ὧν ἤρχισαν τρέποντες εἰς φυγὴν τὰ ἀνὰ δρόμους τῶν Τσακαλάρων καὶ Ἀποστόλης καὶ τῶν ἄλλων ἡρωικῶν δολοφόνων. Μετ' αὐτοὺς αἱ εἰσπράξεις οἱ ἄλλοι διπλωμάται τῆς εὐρωπαϊκῆς δημοσιογραφίας, οἷος ὁ Μπάουτσερ, οἱ ἀκαταίτητον ἔχοντες τὴν μεμελετημένην πρόληψιν, ὅτι ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀνατολῇ στοιχεῖα ζωῆς καὶ προκοπῆς ἔχουσι μόνον τὰ ἔθνη ἀκαταίτητον ἡθικὴ ἀναισθησία μέχρι ἀποκρηστικῶς ἀπειθεσίας, πρὸς ἣν μόνον τὰ ζῶα δύνανται νὰ διαγωνισθῶσιν, καὶ ὅσα μετὰ ὑπερ-
χλιετῇ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐγκαταβῶσιν, ἐμειναν τοσοῦτον ἄγρια ὅσα ἦσαν, ὅτε ἐξήμεσαν αὐτὰ ἐπὶ τὰς ἐντεῦθεν τοῦ Δουνάβεως ὠραίας χώρας αἱ χέρσοι παρὰ τὸν Βόλγαν στέππαι.

Καὶ οὗτοι θὰ καταγγείλωσι τοὺς Ἕλληνας πρὸς τὴν στυγνὴν, ἀλλὰ περίκομφον, εὐπροσπύχον, ἀλλὰ τυραννικὴν Δέσποιναν, τὴν ἀξιοῦσαν, ὅτι λυεῖ, ἀλλ' αἱ περιπλέκουσαν τὰ οἰκουμηνικά προβλήματα διπλωματίαν, ὅτι εἰμεθα τῆς Ἀνατολῆς οἱ παραζαῖαι.

Ἀλλ' οἱ Βούλγαροι δὲν θὰ περιορισθῶσιν ἐν τῷ ἀναιμάκτῳ τούτῳ καθ' ἡμῶν πόλεμον. Ἀπὸ τοῦδε ἦδη ἀπειλοῦσιν, ὅτι τὴν ἐπ' ἀναστατικῇ—εἰμὲ μάλλον δολοφονικῇ—αὐ-
τῶν κίνησιν θὰ ἐντείνωσιν νῦν εἰς τὸ μὴ περαι-
τέρω, ὅτι θὰ σφάζωσι καὶ θὰ καύσωσιν, ὅτι πό-
λεως ὀλοκλήρως, ὀνομασίᾳ μάλιστα τὴν Θεσαλονικίαν, θὰ ἀνατινάζωσι διὰ δυναμίτιδος εἰς τὸν ἀέρα.

Κατ' ἀμφοτέρων τούτων τῶν πολέμων ὀφεί-
λομεν μετὰ τάχους νὰ παρασκευασθῶμεν οἱ Ἕλληνες. Ἀπαξ εἰσελθόντες εἰς τὸν χορόν

πρέπει νὰ γορεύσωμεν αὐτὸν μετ' ἀξιοπρεπείας ἅμα καὶ δεξιότητος, διότι οἷος δῆποτε πλεόνει δισταγμός καὶ ὅλον δῆποτε σφάλμα ἀπειλεῖ ἡμᾶς διὰ συμφορῶν ἀνηκέστων.

Πρῶτοι πάντων πρέπει νὰ συγκληθῶσιν οἱ ἐνταῦθα πολυάριθμοι Μακεδόνες, ἰδιῶται καὶ σύλλογοι. Ὁρεῖλουσιν οἱ μὲν νὰ ἀποβάλλωσι τὴν χρονίαν αὐτῶν νάρκη, οἱ δὲ νὰ λησμονήσωσι τὰς ἐλλεινάς ἐξείας ὅλων τῶν ἑλ-
ληνικῶν συλλόγων, τὰς ἐξείας τῶν ψηφισμά-
των καὶ τῶν λόγων, διότι τῶν τυραννι-
μένων καὶ δολοφονουμένων λαῶν μία εἶναι ἡ ἀρίστη διπλωματία τὸ ἐν ὅπλοις ἐξεγείρεσθαι κατὰ τῶν τυραννῶν καὶ τὸ ἐν ὅπλοις ἀμύνε-
σθαι κατὰ τῶν ἐκδικαστῶν καὶ τῶν φονέων. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλο ἑλληνικὸν σύμπαν ὀφείλει πάσῃ δυνάμει νὰ βοηθήσῃ τὸν ἀρξάμενον ἀγῶνα, τὸν πολυτρόπως δυσχερῆ καὶ ἐπικίν-
δυνον, διότι δὲν πρόκειται ἡμῖν ἐν αὐτῷ μόνον ἡ ἐξαφάνισις ἀπὸ προσώπου τῆς μακεδονικῆς γῆς καὶ τοῦ τελευταίου ἔθνους τῶν συρφετῶν τῶν βδελυρῶν δολοφόνων, τοῦ ὅπερ ὁμολογ-
τεόν, ὅτι δὲν εἶναι εὐκόλον, οὐδ' ἐν βραχεῖ χρόνῳ κατορθωτὸν, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ εὐρω-
μεν πολεμοῦντας ἡμᾶς καὶ τοὺς Τούρκους, ἀλλ' ἐνδέχεται νὰ ἰδῶμεν καθ' ἡμῶν ἐξεγείρο-
μένην ὀλοκλήρην τὴν Εὐρώπην.

Οἱ ἀμυνόμενοι ἔχουσιν ἀνάγκην ὅπλων καὶ φυσιγγίων καὶ τὰ φυσιγγία καὶ τὰ ὅπλα δὲν εὐρίσκονται ἀνεύχρηστων. Οἱ ἀμυνόμενοι ἐνδέχεται ἡ μάλλον βεβαιότερον εἶναι, ὅτι θὰ εὐρωσι καὶ τοὺς Τούρκους ἐχθρούς των καὶ κατὰ τῶν Τούρκων ἀδοθήθητι δὲν πρέπει νὰ ἀφεθῶσιν. Τὸς ἀμυνόμενους θὰ δυσφημήσῃ ἡ ἐξωνημένη δημοσιογραφία τῆς Εὐρώπης καὶ κατὰ τῶν συκοφαντιῶν πρέπει νὰ ὀργανώσω-
μεν ὑπηρεσίαν διαφωτίσεως τῆς κινήσεως ἐν Εὐ-
ρώπῃ γνώμης. Ἐπὶ τῇ ἀντιστάσει τῶν Ἑλ-
λήνων Μακεδόνων ἡ εὐρωπαϊκὴ διπλωματία θὰ πιεσθῇ κατὰ τὸ εὐχθρὸς αὐτῇ τὴν ἐλευθερίαν Ἑλλάδα καὶ ἡ Ἑλλάς δὲν πρέπει νὰ περιορι-
σθῇ ἀπονιπτουσα μόνον τὰς χεῖρας ὡς ἀνεύ-
θυνος ἐπὶ τοῖς γενομένοις.

Διότι—καὶ τοῦτο θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἀναπτύξωμεν ἐν τῷ «Ἀγῶνι»—ἡ ἀρξαμένη ἀμυνα τῆς Μακεδονίας περικλείει ἐν αὐτῇ τὸ πρόβλημα τῆς υπέρθεως τοῦ ἔθλου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἐνδεχόμενον εἶναι νὰ ρίψῃ αὐτὸ ὀλο-
κλήρην ἐπὶ τοῦ τάπητος τῆς εὐρωπαϊκῆς δι-
πλωματίας.

ΠΑΥΛΟΣ Μ. ΜΕΛΑΣ

Εἴχομεν γράψῃ τὸ τε κύριον ἄρθρον καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀγγέλμασι καὶ θύλοις περιεχόμενα, ὅτε κατ-
έφρασαν εἰς Ἀθήνας ἡ πικροτάτη εἰδήσις, ὅτι ἐφο-
ρεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ ἀρχηγὸς ἐνδύλου ὁμάδος Μίχης Ζεῆς. Ταχύτερον καὶ θλιβερότερον δὲν ἦδύ-
ναντο νὰ ἐπικυρωθῶσιν οἱ λόγοι ἡμῶν καὶ τὸ σίμα εὐγενεστάτου υἱοῦ τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἐμαρτύρησεν ὅτι ἐπὶ τὴν τουρκικὴν δολοφονία, τὸ ἄξιον μῆκος τοῦ ἀδιόρθωτου τούτου γένους, ὅπερ ἀμείωτον δι-
ετήρησε καὶ ἀποκλειστικὸν κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους. Διότι ὑπὸ τὸ ψευδὲς ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Μίχης Ζεῆς ἐκρύπτετο ὁ υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου Μιχαῆλ Μελά, λαβὼν αὐτὰ, ἵνα ἐχρῷ ὡς παντοεινὴν σὺν-
τροφον τὴν ἀνάμνησιν τοῦ προσφιλεστάτου υἱοῦ του, τοῦ μικροῦ καὶ χαριτωμένου παιδιοῦ Μίχης Π. Μελά καὶ τοῦ χαριτωμένου νηπίου θυγατρὸς του Ζεῆς, ὁποιοῦσιν αὐτὸν τὸ ὄνομα τῆς Ζωῆς.

Ὁ εἰς αἰ ἀλησμόνητος ἦρως Παῦλος Μ. Μελάς ἦτο ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας ἄγων 34 μόλις ἔτη καὶ ὑπερείκεν ἐν τῷ ἑλληνικῷ στρατῷ ὡς ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ. Μεγάλου πατρὸς καὶ γνησιωτάτου εὐπατρίδου πατρῶων υἱὸς ὁ Παῦλος Μελάς βαθυ-
τάτην εἶχε τὴν συνειδήσιν τῶν πρὸς τὴν πατρίδα ὑποχρεώσεων τοῦ στρατιώτου. Ἀπαντᾷ καὶ πᾶν-
τοτε γενναῖα προέβαλε τὰ στήθη του, ὅσκιος ἀν-
ἀπῆλθεν τοῦτο τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἐν μό-
νον ὀνειροπολῶν νὰ ζυφολικῇ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ πόλεμος, ἐν ᾧ ἐτίμησε τὸ ζῆρος, ὅπερ ἔφερε, καὶ τὰ δεινὰ αὐτοῦ ἐπακόλουθα, ἀντὶ νὰ κα-
ταποτήσωσι τὸν γενναῖον στρατιώτην, ἠξίωσαν μόνον τὴν λύσαν τῆς ἐκδικήσεως, κυριολεκτικῶς δὲ ἐπὶ ἀνθρώπων ἐκάθητο ἐξ ὅτου τὰ ἀνὰ βλάστη βουλγαρικὴ στίφη ἀπέλυσαν τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον ἀκατάδι-
κτα ὑπὸ τῶν Τούρκων, προστατευόμενα ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν ἐπηρευτῶν τῆς Μακεδονίας, κατὰ τῶν ἀό-
πλων ἡμῶν ἀδελφῶν Μακεδόνων.

Ἐμελέτησε νὰ ἀμυνθῇ ὑπὲρ τῶν οὕτω σφαζόμε-
νων Μακεδόνων καὶ κρύψας τοὺς εὐγενεῖς σκοποὺς

τοῦ ἐζήτησε πεντάμηνον ἀδειαν παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἔξω-περικλόν, ἀντὶ δὲ τῆς Εὐρώπης, νύκτα τινὰ τοῦ Αὐγούστου ὑπερέβη τὰ σύνορα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὅπου τριακοντα περίπου σύντροφοι ἀνέμενον αὐτόν, ἵνα ταχθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ τετιμημένου στρατιώτου.

Τὶ ἐπραξεν ὁ Παῦλος Μελάς ἐν τῷ ἔξω-περικλόν; Ἐπαρχίας Καστορίας, ὁρῶντες εἰλικρινῆς καὶ ἐγκάρδιος ἀντάξιον τοῦ πεσόντος ἥρωος. Ἠνάγκασε νὰ κρυ-
βῶσιν εἰς τὰ κρησφύγετά των τὰς συμμορίας τῶν δολοφόνων καὶ ἐπλήρωσε τὴν ὁράϊαν ἐκείνην ἑλληνικὴν ἐπαρχίαν χαρὰς καὶ ἐλπίδος. Τὸς ἀνθρώπους φόνους ἀόπλων ἱερέων καὶ διδασκάλων καὶ γυναικῶν ἐτιμώ-
σει διὰ τῶν ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ καὶ ἐν τοῦ συστά-
δην καταδιώξαντων τῶν βουλγαρικῶν συμμοριῶν καὶ ἡ διψῶσα εἰρήνης καὶ ἡσυχίας καὶ ἰσφαλείας ἑλλη-
νικῇ ἐπαρχίᾳ εὖρε τὸν γενναῖον προστάτην τῆς.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐγένεκεν, ὡς εὐνόητον, ἀρεστὸν οὔτε εἰς τοὺς Βουλγάρους, οὔτε εἰς τοὺς Τούρκους καὶ ἡ ἀνὰ δριμύτητα ἐκείνων εὖρε πρόθυμον σύμμαχον τὴν βαρβαρότητα τούτων. Ἡ ἡσυχία καὶ ἡ εἰ-
ρήνη ἐν τῇ τουρκικῇ αυτοκρατορίᾳ εἶναι ἐπικίν-
δυνος ἀνωμαλία καὶ ἀπατεῖται ταχίστη ἡ ἐκρίνω-
σις τῆς. Καὶ ἰδοὺ τὴν ἑσπέραν τῆς 13 πρὸς τὴν 14 Ὀκτωβρίου κατὰ σκοπὸν Βούλγαροι ὠδήγουν πρὸς πᾶσας τὰς ἐξόδους τοῦ ἑλληνικοῦ χωρίου Στα-
τίσης κειμένου μετὰ Φλωρίνης καὶ Καστορίας πολυάριθμα τουρκικὰ ἀποσπάσματα, ἵνα συλλάβωσι καὶ ἐξοντώσωσι τὸ ἐνοπλὸν σῆμα τῶν Ἑλλήνων, τὸ προδοθὲν, ὅτι ἐκεῖ ἐσκόπει νὰ διανυκτερεύσῃ.

Οἱ σκοποὶ τοῦ ἑλληνικοῦ σώματος ἀνήγγειλαν εἰς τὸν ἀρχηγὸν τὴν ἐμφάνισιν τῶν Τούρκων καὶ τὴν περιέσπιν τοῦ χωρίου. Ταχύς καὶ ὀρμητικὸς, ὡς πάντοτε, διέταξε πρὸς μάχην τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀνδρας, ἧτις ἤρχισεν ἀπὸ τῆς πέμπτης μετὰ μεσ-
σημβρίας καὶ ἐξηκολούθησε μέχρι τῆς ἑβδόμης ὀπτε-
ρινῆς ὥρας, ὅτε συμπεκνύσας ὁ γενναῖος ὀπλαρχ-
γὸς τοὺς ἀνδρας του καὶ οὗτος ἡγούμενος μετὰ τὸ ζῆφος εἰς τὴν χεῖρα κατέρωσεν νὰ διασπᾷ τὴν γραμμὴν τῶν Τούρκων. Ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς ὁλε-
θρία σφαῖρα εὖρε τὸν εὐγενῆ στρατιώτην εἰς τὴν ὀπισθοκλήν τῶν χωρίων καὶ κατέρωσεν αὐτόν. Οἱ σύντρο-
φοὶ του παρέλαβον αὐτόν καὶ μετεκρίμασαν κατ' ἄλ-
λους μὲν ἐν καλύβῃ τινὶ κατ' ἄλλους δὲ ἐν ἐρμητικῷ ναύκω ἔθθα παρῶκα μετὰ τῶν τελευταίων πρὸς τὴν ὁμάδα του ὁδηγῶν καὶ τὸ πνεῦμα πρὸς τὸν θεὸν τῶν Πατέρων του φελλίζων τὰ ὄνματα τῆς λατρε-
τῆς του συζύγου καὶ τῶν δύο νηπίων του τέκνων.

Κατὰ τὴν συμπολὴν ταύτην ἐφρονέθησαν, ὡς λέ-
γεται, πέντε Ἑλληνες καὶ ἑνὲς Τούρκου. Οὗτοι ἐπέσκηψαν ἡ συμφορὴν εἰς δύο τὸν ἐπιφα-
νεστάτων τῆς Ἑλλάδος οἶκον, εἰς τὸν μεγάλων υ-
μων καὶ πολυκλάδων οἶκον τῶν Ἡπειρωτῶν Μελά-
δων καὶ τὸν ἴσα τετιμημένον μακεδονικὸν οἶκον τῶν Δραγοῦμη, διότι ὁ Παῦλος Μελάς εἶχε νόμιμον καὶ ἀνταξίαν σύντροφον τοῦ ἡρωικοῦ του βίου τὴν πρω-
τότοκον θυγατέρα τοῦ Στεφάνου Δραγοῦμη κ. Να-
ταλίαν καὶ τὸ πένθος αὐτῶν εἶναι πένθος Πανελλή-
νιον ὡς φόρος ὀφειλόμενος πρὸς τὴν τιμὴν, τὴν ἀρε-
τὴν, τὸν ἡρωισμόν, τὴν αὐτόχρημα μυθικὴν φιλο-
πατρίαν.

Διότι μυθικός ἦρως ἦτο ὁ Παῦλος Μελάς. Ἀνὴρ ἔχων καὶ τὸ κάλλος καὶ τὴν ψυχὴν παρβένου, τὴν καρδίαν ἀπαλὴν καὶ εὐκρινὴ πρὸς τὰς ἱερωτάτας τῶν συγκληθέντων, τὴν δαίμονα ἀκαμπτος εὐσταθῆ πρὸς σκοποὺς μεγάλους. Ὅτε ἡ βῆθ τῶν παραπλα-
νομένων ὄχλων καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου ἡ ἀφρων ἐξαψὶς παρέλκε τὰς τάξεις τῆς ἐθνικῆς ἐταιρείας καὶ ἡ συγκρατικὴ ἐτρεπεν εἰς φυγὴν τοὺς τὴν ψυχὴν ἀδυνάτους, ὁ Παῦλος Μελάς ἀνέστη καὶ κατὰ τῆς θηλῆς ταύτης μετὰ τῆς αὐτῆς ἡρωικῆς καρτερίας μετ' ἧς ἀντεμετώπισεν τὸν θάνατον ἐν τοῖς μακεδο-
νικοῖς πεδίοις, ἀτρήματος, τῶς γενναίας ἀκλόνητος, ὡς πάντες οἱ πιστεύοντες εἰς ἰθακικὰ ἥρωες, ὡς ἡμεῖς καὶ ἀνεπίδεικτον ἦτο τὸ συναίσθημα τῆς τι-
μῆς, ὅπερ εἶναι ἡ πολυτιμωτάτη κληρονομία τοῦ οἴ-
κου του. Ἡ ἐθνικὴ ἐταιρεία εἶχεν ἀποβῆ διὰ τὸν Παῦλον Μελάν ὁ ναός, ἐν ᾧ ἐλειουργεῖτο ἡ ἀμω-
νός, ἡ ἀγνή, ἡ ἀπύκλος φιλοπατρία του καὶ τοῦ καὶ τούτου κατέστη αὐτὸς οὗτος εἰς τὴν ἀναστάσιν ἱε-
ρέων. Ὅτε δὲ ἡ καταγίγῃ ἐρρίπεν εἰς ἐρείπια τὸν ναὸν ἐκεῖνον, ἐκ τῶν ὀλίγων, ὅσοι ἀπέμειναν πιστοὶ φύλακες τῶν συντηρημάτων πρῶτος ἦτο ὁ Μελάς. Ἡ ἐθνικὴ ἐταιρεία διελύθη, ἀλλ' οἱ σκοποὶ τῆς πα-
ρβένου ἀναλόγιστοι ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἥρωος. Ὁ ναὸς κατέπεσε, ἀλλ' ὁ ἡρωικός λευίτης ναὸς τῆς ἑλληνικῆς φιλοπατρίας κατέστησε τὴν πᾶσαν Μα-
κεδονίαν. Ἐν τούτῳ τῷ ναφὸ τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀνα-
στάσεως τοῦ Γένους ἀνὰ χεῖρας ἔχων ἔπεσε καὶ ἡ γῆ, ἧτις σκεπάει τὸ ἱερὸν λειψάνον του ἀδυνατὸν νὰ μὴ ἀναδῶσθαι καλλιζέλαιον καὶ θαλαρὸν τὸ μετὰ τὴν τιμωρίαν αἰμά του ποτισθὲν δένδρον τῆς ἑλληνικῆς τῶν Μακεδόνων ἐλευθερίας. Πρὸ ἡμῶν αὐτῶν, οἵτινες ἡγήγησάμεν νὰ τὸν γνωρίσωμεν, νὰ συνεργασθῶμεν

πολλῶν, νὰ τὸν ἀγαπήσωμεν ὡς φίλον, νὰ τὸν θαυμάσωμεν ὡς στρατιώτην, παρέχεται νῦν ἡ αἰ-
γλήσασα μορφή τοῦ εὐσταλοῦς ἀνδρὸς ὡς μορφή ἀνθρώπου εἰς ἄλλους, παλαιούς, ἐνδοξούς, χορόν, δεικνύουσα διὰ τοῦ βλέμματός της τὸ χάσμα. ὅπερ ἦνοιξεν ὁ ἀδικὸς θάνατός του ἐν τῇ ἑλληνικῇ οἰκο-
γενεῖ, ἧς ἦτο τὸ ἀγλίσμα καὶ τὸ χάσμα.

Ἀλλ' ὁλοφυρμὸν δὲν ἀρμόζουσιν εἰς τοιοῦτον στρα-
τιώτην τῆς Ἑλλάδος. Ἀπόλεσε αὕτη ἐκ τῶν ἀγ-
καλῶν της ἐν τῶν πολυτιμωτάτων της τέκνων, ἀλλ' ἡγάσσε τοῦτο μετὰ τὴν αἰμά του μίαν γωνίαν τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἐδάφους. Τὸ κάλλιστον δὲ μνη-
μόσυον τοιοῦτου υἱοῦ ἡ Ἑλλάς θὰ ἐπιτελέσῃ οὐχὶ ὀλοφύουσα, ἀλλ' ἐκδικουμένη τὸν θάνατον τοῦ ἥρωος της. Καὶ τῇ ἀρωγῇ τοῦτοῦστου θὰ ἐκδικηθῇ.

Αὐτὴν τὴν τιμὴν σοὶ ὀφείλει ἡ Ἑλλάς, Παῦλε Μελά, ἀθάνατε μάρτυς τῶν ἑλληνικῶν δικαίων.

ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Μοναστηρίου ἀπὸ 16 Ὀκτωβρίου 1904 τὰ ἐπόμενα :

Ἡ κατὰστασις τῆς δημοσίας τάξεως ἐν Μακεδο-
νίᾳ βαίνει ὀσμύρα δεινυμένη, τὸ δὲ κομμάτιον, τὸ χαϊδεύμενον τοῦτο παιδίον τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἐξακολουθεῖ ἀκλόνητος τὸ ἀπείστον ἔργον τῆς διὰ παντὸς μέσου ἐξοντώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς δυσμοῖρου ταύτης χώρας. Ὁ τρόπος τῆς ἐνεργείας τοῦ κομμάτιου κατήντησε νὰ θεωρη-
ταὶ φυσικώτατος, καὶ οὐδενὸς ἡ καρδία συγκινεῖται, οὐδενὸς ἡ συνειδήσις ἐξεγείρεται ἐπὶ τοῖς ἐκαστα-
χοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπιτελουμένων ἀγρίοις φό-
νοις. Τὰ ὄργανα τοῦ κομμάτιου ἀποθρασυνθέντα ἐκ τῆς ἀκαταλόγητος ἀδρανείας τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ τῆς εὐμενοῦς ἀνοχῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Εὐ-
ρώπης θύουσι καὶ ἀπολλύουσιν ἀνὰ πᾶσαν διεύθυν-
σιν, ἀπαίστως δὲ δύνανται τὰς νὰ εἴπῃ ὅτι αὐτὰ ἔχουσι τὴν κυρίαν διοίκησιν τῆς χώρας, καταστάνα ἀληθὲς κράτος ἐν κράτει. Ἡ ἐξουσία τοῦ κομμάτιου δὲν περιορίζεται ἤδη μόνον ἀνὰ τὰ ὄρη καὶ τὰς πε-
διάδας. Τοῦτο λειτουργεῖ πλέον ἀσφαλὲς καὶ ἐλευ-
θέρως καὶ ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ἐν ἐν αὐταῖς ταῖς πό-
λεσιν, ἐνθα κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἔτιον ὑπάρχει πλη-
θυμὸς ἐκ σχισματικῶν, ἀνεκλήντε τοιοῦτων καὶ νῦν διὰ τῆς βίας γενομένων. Περιτρονῶν τὰς ἐρεῖ-
νας καὶ καταδιώξεις τῶν καθεστηρικῶν ἀρχῶν, ἐξα-
γοράζων πολλὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας, κατορθοὶ νὰ ἔχῃ ἐν μέσας πόλεις συμβούλια λαμβάνοντα πλη-
ροφორίας περὶ παντὸς ἐνδιαφέροντος τὴν ὑπόθεσιν των, δίδοντα διαταγὰς, λύνοντα ἀτομικὰς διαφορὰς, ἐπι-
δόντα καταδικαστικὰς ἀποφάσεις καθ' Ἑλλήνων (τοῦ: Τούρκους δὲν ἐνοχλοῦσιν ἤδη τὸ παράπαν) καὶ ἐνὶ λόγῳ διὰ παντὸς τρόπου ἐπιδιώκει τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ πρώτου μέρους τῆς τραγωδίας, ὅπερ ἔγκειται εἰς τὴν προλεῖανσιν τοῦ ἐδάφους διὰ τῆς ἀλ-
λαγῆς τῆς ἐθνικῆς χροῖας τῆς χώρας.

Τούτων οὕτως ἐχόντων εὐλόγως γεννᾶται ἡ ἐρώ-
τησις. Ἀλλὰ τί πράττει ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἀπέ-
ναντι τοιαύτης καταστάσεως; Ἐπιτρέπουσαν τοιαύ-
την ἀχαλίνωτον πορείαν δὲν ἐννοεῖ ὅτι βαίνει πρὸς τὸν βλεθρόν, ὅτι αὐτοκτονεῖ διὰ τοῦ αἵματος τῶν θανάτων; Καθόσον ἡμεῖς οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου, ὅτε ἐπιμελῶς καὶ ἐκ τοῦ συνόχου τὰ πρόγματα παρακολουθοῦντες, δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν ἰδοὺ πῶς σκέπτονται οἱ Τούρκοι καὶ τὴν τὸν κινῶν σήμερον αὐ-
τοῦ ἐλαττήσαν εἰς τὸ τηρεῖν τὴν ἐνεστώσαν πολι-
τικὴν πολιτείαν.

Οἱ Τούρκοι, κα

